

Lausunto

29.6.2021

VN/12949/2021

VN/12949/2021-OM-12

Valtiovarainministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain kumoamisesta ja poliisin hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain kumoamisesta ja poliisin hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Esitysluonnoksessa kaavaillaan kumottavaksi laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista (126/1992), mikä tarkoittaisi mm. valtion paikallishallinnon aluejaon perustana käytetyn kihlakuntajaon lopettamista. Poliisin hallinnosta annettua lakia (110/1992) kaavaillaan muutettavaksi niin, että poliisilaitosten toimialueet järjestettäisiin kihlakuntajaon sijasta siten, että poliisilaitoksen toimialueena olisi yksi tai useampi maakunta tai kunta. Poliisilaitosten toimialueet eivät käytännössä muuttuisi nykyisestä.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

1.

Kuten esitysluonnoksessa (s. 4-5) todetaan, kihlakuntajakoa käytetään hallinnollisen jaotuksen perusteena enää poliisitoimessa ja rajavartiotoimessa. Kihlakuntajako ei enää ole käytössä oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluvissa syyttäjän-toimessa ja ulosottotoimessa, vaikka valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n 1 momentissa nämä mainitaankin. Syyttäjän-toimen hallinnosta säädetään laissa Syyttäjälaitoksesta (32/2019), jonka 3 §:n 1 momentin mukaan Syyttäjälaitoksen toiminnan järjestämistä varten maa jakautuu syyttäjälueille. Syyttäjälueeseen kuuluu yksi tai useampi kunta. Ulosottotoimen hallinnosta säädetään ulosottokaarissa (705/2007), jonka 1 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan Ulosottolaitoksessa on laajan täytäntöönpanon alueelliset toimintayksiköt, joiden toimintaan liittyvästä aluejaosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Poliisin hallinnosta annetun lain muutoksella poliisilaitosten toimialueet järjestettäisiin siten, että poliisilaitoksen toimialueena olisi yksi tai useampi maakunta tai kunta. Oikeusministeriö toteaa, että esityksessä olisi perusteltua ainakin perusteluissa tuoda selkeämmin esiin se, mihin lakeihin viitattu maakunnallinen ja kunnallinen jaotus perustuu. Maakuntien osalta maakuntajakolakiin (1159/1997) ja sen nojalla annettavaan valtioneuvoston päätökseen sekä kuntien osalta kuntarakennelakiin (1698/2009) ja sen nojalla tehtäviin valtioneuvoston päätöksiin.

3.

Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 3 §:n mukaan kihlakuntajaosta päättää valtioneuvosto. Valtioneuvoston kihlakuntajaosta tekemää päätöstä (1464/1992) on sittemmin muutettu, viimeksi vuoden 2020 lopussa (1038/2020). Valtioneuvoston päätös on valituskelpoinen päätös, eikä sitä normatiivisessa mielessä lueta säädökseksi (Lainkirjoittajan opas,

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

29 516 001
 35 829 516 001

916 067 730
 +358 9 1606 7730

oikeusministerio@om.fi
 oikeusministerio.fi

kohta 13.1). Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että vaikka valtioneuvoston päätös ei lain kumoamisen jälkeen omaa enää tosiasiallista merkitystä, kysymyksenalaista on jääkö se edelleen muodollisesti voimaan ilman nimenomaista kumoamista. Asetusten osalta tulkitaan vakiintuneesti niin, että kun laki kumotaan, kumoutuvat myös siinä olevan asetuksenantovaltuuden nojalla annetut asetukset. Kumottavan lain nojalla annettujen asetusten kumoutuminen voidaan estää vain säätämällä lain siirtymäsäännöksissä, että asetukset jäävät edelleen voimaan (Lainkirjoittajan opas, kohta 22).

4.

Kaavaillun sääntelyn suhdetta perustuslakiin on esitysluonnoksessa arvioitu perustuslain 119 ja 122 §:ien osalta. Oikeusministeriö yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn arvioon siitä, ettei kaavailtu lainsäädäntö ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

Osastopäällikön sijainen,

yksikönpäällikkö

Tia Möller

Lainsäädäntöneuvos

Veli-Pekka Hautamäki

Jakelu VM Valtiovarainministeriö

Tiedoksi Kansliapäällikkö Pekka Timonen
Lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen
Ministerin erityisavustaja Jade Malmi